

Asia: VN/18750/2022

## **Hallituksen esitys kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (tilapäinen suojelu)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että ukrainalaisten pakolaisten poikkeuksellinen tilanne ja heidän tarvitsemansa palvelut turvataan ajanmukaisella lainsäädännöllä. Tilapäistä suojelua saavien vahvalla kotoutumisen tuella voidaan edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja lasten oikeuksia. On huomionarvoista, että suurin osa Suomeen tulevista ukrainalaisista on lapsia ja naisia.

Lakimuutos on Uudellemaalle erityisen tärkeä, sillä Uudellamaalla asuu 60 prosenttia Suomen vieraskielisestä väestöstä, ja enenevässä määrin maahanmuutto keskittyy Uudellemaalle. On oletettavaa, että enemmistö ukrainalaisista tulee Suomeen Uudenmaan kautta ja asettautuminen painottuu vahvasti etenkin Uudenmaan isoihin kuntiin.

Uudenmaan liitto kannattaa kotoutumislain muutosta, joilla laajennetaan lain soveltamisalaa koskemaan tilapäistä suojelua saavia henkilöitä. Tilapäistä suojelua saavat rinnastettaisiin kansainvälistä suojelua saaviin henkilöihin.

Myös esitetyt muutokset, jotka koskevat alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tullut tilapäistä suojelua saavia lapsia tai nuoria, ovat tarpeellisia ja hyviä. Kyseinen lapsi tai nuori saisi näin asumisen ja tuen palvelut kuten ilman huoltajaa maahan tullut kiintiöpakolainen tai kansainvälistä suojelua saava lapsi tai nuori.

Lakiesitys vaatii täsmennyksiä kuntaan osoittamisen osalta. Nykyinen kuntaanosoittamismenettely on melko epäselvä, eikä tilanne helpotu, kun menettelyn piiriin tulee paljon uusia asiakkaita ja toimijoita. Menettely on syytä yhdenmukaistaa ja selkeyttää koko maata koskien.

Eri viranomaisten työn yhteensovittaminen on kyettävä kuvaamaan selkeästi tilanteessa, jossa mukaan tulevat merkittävänä uusina toimijoina hyvinvointialueet. Lisäksi samaan aikaan valmistuvat suuret lainsäädäntöuudistukset, mm. kotoutumislaki, vaativat täsmällisyyttä lainlaatijoilta, ettei tulkinnan varaa jää liikaa.

Eriyistä huomiota on kiinnitettävä alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tulleisiin lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten kohdalla koko palveluprosessin on toimittava herkästi lapsen ja nuoren etua ajatellen. Esimerkiksi kotikuntaan osoittamisen olisi hyvä toteutua mahdollisimman joustavalla aikataululla.

On selvää, että tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten palveluntarve on suuri. Tavanomaisten kotoutumiseen liittyvien palvelujen lisäksi ukrainalaiset voivat tarvita tavallista enemmän lasten ja perheiden palveluita sekä sosiaali- ja terveyspalveluita. Lisääntyvään palveluntarpeeseen on varattava riittävät resurssit ja toimivat korvauskäytännöt.

Tilapäistä suojelua saavien palveluiden järjestämisestä syntyvät tosiasialliset kustannukset on korvattava täysimääräisesti sekä kunnille että hyvinvointialueille. Laskennallisten korvausten riittävyttä on etukäteen melko mahdoton arvioida, joten asiaa on seurattava tarkasti yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden ja maakuntien kanssa, ja tarvittaessa tehtävä uusia ratkaisuja.

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Ossi Savolainen, suunnittelupäällikkö

Ulla-Mari Karhu